

Załącznik do uchwały
Nr 886.59.2024 Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Lublinie z 26 marca 2024 r.

**Sprawozdanie z wykonania ramowego planu pracy, w tym z działalności nadzorczej,
kontrolnej i informacyjno–szkoleniowej
Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie za 2023 rok**

Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) , regionalne izby obrachunkowe (rio) są państwowymi organami nadzoru i kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych: jednostek samorządu terytorialnego (jst), związków metropolitalnych, związków międzygminnych, stowarzyszeń gmin oraz stowarzyszeń gmin i powiatów, związków powiatów, związków powiatowo-gminnych, stowarzyszeń powiatów, samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych oraz innych podmiotów, w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jst.

Na podstawie art. 7 ustawy o rio izby przeprowadzają co najmniej raz na cztery lata kompleksową kontrolę gospodarki finansowej jst.

Izby badają również uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jst w imiennie określonych ustawą sprawach z zakresu gospodarki finansowej samorządu, wydają opinie w sprawach wskazanych w art. 13 ustawy o rio, w zakresie objętym nadzorem i kontrolą prowadzą działalność informacyjną, instruktażową i szkoleniową, a także wykonują inne zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie obejmowała w 2023 r. swoim nadzorem 209 gmin (w tym 16 gmin miejskich, 31 gmin miejsko-wiejskich i 162 gmin wiejskich), 4 miasta na prawach powiatu, 20 powiatów ziemskich, województwo samorządowe oraz 10 prowadzących działalność związków komunalnych, czyli w sumie 244 jednostki.

W ujęciu ogólnym w 2023 r. Izba zbadała 12 294 uchwał i zarządzeń organów jst, składy orzekające wydały łącznie 1 778 opinii, przeprowadzono 55 kontroli kompleksowych i 15 kontroli problemowych. Zorganizowano 2 szkolenia dla przedstawicieli nadzorowanych jst, w których udział wzięło 414. pracowników samorządowych. Ponadto Izba udzieliła 77. wyjaśnień w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych oraz rozpatrzyła 7 skarg na działalność organów stanowiących jst.

I. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

Izby badają, na podstawie art. 11 ustawy o rio, uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jst w sprawach: procedury uchwalania budżetu i jego zmian, budżetu i jego zmian, zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego jst, udzielania pożyczek, zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jst, podatków i opłat lokalnych, absolutorium, wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian.

Organem Izby, zgodnie z art. 14 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, jest Kolegium Izby. Zadania należące do jego wyłącznej właściwości określone zostały w art. 18 ustawy i dotyczą spraw związanych z organizacją i funkcjonowaniem Izby, sprawowaniem przez Kolegium funkcji organu nadzoru nad działalnością jst w zakresie spraw finansowych, funkcji organu odwoławczego od opinii wydawanych przez składy orzekające Izby, a także organu rozpatrującego zastrzeżenia do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych.

W 2023 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie na 25. posiedzeniach:

- podjęło 6 uchwał związanych z działalnością Izby. Dotyczyły one przyjęcia sprawozdania z wykonania budżetu i z wykonania ramowego planu pracy RIO w Lublinie za 2022 r., uchwalenia ramowego planu pracy Izby na 2023 rok, zgłoszenia wniosków do projektu budżetu Izby na 2024 r. oraz ogłoszenia konkursu na stanowisko prezesa Izby i wyłonienie komisji konkursowej w tej sprawie,
- zbadało 12 294 uchwał i zarządzeń organów jst, w stosunku do których w 43. przypadkach wszczęto postępowania nadzorcze, z czego w 24. wydano rozstrzygnięcia nadzorcze stwierdzające ich całkowitą (8) lub częściową (16) nieważność, a 19 postępowań nadzorczych zostało umorzonych na skutek autokorekty uchwały (zarządzenia) dokonanej przez właściwy organ jst,
- w 10. przypadkach stwierdziło nieistotne naruszenie prawa a w stosunku do 8. uchwał Kolegium ograniczyło się do wydania orzeczenia o naruszeniu prawa, bez stwierdzenia ich nieważności, z uwagi na zakończenie roku budżetowego, do którego te regulacje się odnosiły.

W 2023 roku z ogólnej liczby 12 294 zbadanych uchwał i zarządzeń organów jst i związków najwięcej dotyczyło budżetu i jego zmian (7111), wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian (2 557), zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jst (1 055) oraz podatków i opłat lokalnych (723).

Lp.	Uchwały i zarządzenia jst dotyczące	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń	
		2022	2023
1	budżetu	240	244
2	zmian budżetu	7 256	6 867
3	wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian	2 621	2 557
4	podatków i opłat lokalnych	887	723
5	zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego jst	89	85
6	absolutorium	238	233
7	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jst	860	1 055
8	pozostałe uchwały i zarządzenia	610	530
	Ogółem	12 801	12 294

Z poddanych nadzorowi uchwał i zarządzeń 87% dotyczyło gmin, 9% – powiatów, 2% – miast na prawach powiatu, po 1% – województwa samorządowego i związków międzygminnych.

W 2023 r. Kolegium Izby rzadziej stwierdzało naruszenie prawa w dokumentach przedkładanych przez jst niż rok wcześniej. W przypadku miast na prawach powiatu, województwa samorządowego i związków międzygminnych Kolegium Izby – podobnie jak rok wcześniej – nie dopatrzyło się naruszenia prawa w przedkładanych przez nie aktach prawnych. Wobec dokumentów przedłożonych przez powiaty w 4 przypadkach podjęte zostały rozstrzygnięcia nadzorcze – dwa wszczęte przez Kolegium Izby postępowania zostały umorzone w wyniku zmiany aktów prawnych przez jednostki, a wobec dwóch uchwał Kolegium orzekło o ich częściowej nieważności. Stwierdzeniem nieważności zakończyły się postępowania prowadzone w stosunku do 24. uchwał gmin – jednostki te nie skorzystały w tych przypadkach z możliwości samodzielnej poprawy wadliwych aktów prawnych.

1	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń (kol.3+5)	Wyniki postępowania nadzorczego									
		bez naruszenia prawa	3 : 2 %	z naruszeniem prawa (kol.7+8 +9+12)	5 : 2 %	z tego:			z tego:		inne rozstrzygnięcia*
						z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowanie umorzono	nieważne	nieważne w części	nieważne w całości	
2023	12 294	12 233	99,5	61	0,5	10	19	24	16	8	8
gminy	10653	10 596	99,5	57	0,5	10	17	22	14	8	8
powiaty	1 217	1 213	99,7	4	0,3	0	2	2	2	0	0
miasta na prawach powiatu	290	290	100,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0
województwo samorządowe	63	63	100,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0
związki międzygminne	71	71	100,0	0	0,0	0	0	0	0	0	0

* dotyczy uchwał/zarządzeń budżetowych podjętych z naruszeniem prawa odnoszących się do minionego roku budżetowego

Najwięcej ingerencji nadzorczych podjętych przez Kolegium Izby w 2023 r. dotyczyło uchwał w sprawie zmian w budżecie.

Lp	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń w 2023 r.	Wyniki badania nadzorczego							
			bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa	z tego:			z tego:		inne rozstrzygnięcia*
					z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowanie umorzono	nieważne	nieważne w części	nieważne w całości	
1	budżetu	244	237	7	5	2	0	0	0	0
2	zmian budżetu	6 867	6 849	18	2	8	0	0	0	8
3	wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian	2 557	2 553	4	0	2	2	0	2	0
4	procedury uchwalania budżetu	4	4	0	0	0	0	0	0	0
5	emitowania obligacji	41	40	1	0	0	1	0	1	0
6	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	44	44	0	0	0	0	0	0	0
7	udzielania pożyczek	41	41	0	0	0	0	0	0	0
8	udzielania poręczeń	16	16	0	0	0	0	0	0	0
9	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	10	10	0	0	0	0	0	0	0
10	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	1 055	1 040	15	1	4	10	9	1	0
11	podatków i opłat lokalnych	723	712	11	0	3	8	6	2	0
	w tym: opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	95	91	4	0	1	3	2	1	0
12	pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	56	56	0	0	0	0	0	0	0
13	absolutorium	233	231	2	1	0	1	0	1	0
14	pozostałe uchwały i zarządzenia	403	400	3	1	0	2	1	1	0
Ogółem		12 294	12 233	61	10	19	24	16	8	8

* dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczącym minionego roku budżetowego

Uchwały budżetowe jst na ogół były zgodne z prawem, jedynie w przypadku 5. uchwał Kolegium stwierdziło nieistotne naruszenie prawa, a dwukrotnie umorzyło wszczęte postępowanie nadzorcze. Nieprawidłowości dotyczyły zaplanowania w budżecie rezerwy na zarządzanie kryzysowe w kwocie niższej niż wynika z obowiązujących przepisów.

Uchwały i zarządzenia dotyczące zmian w budżecie w 18. przypadkach naruszały prawo, przy czym postępowanie wobec 8. z nich zostało przez Kolegium umorzone w wyniku ich poprawy przez właściwy organ. W kolejnych 8. przypadkach orzeczono naruszenie prawa bez stwierdzania nieważności z uwagi na zakończenie roku budżetowego oraz w 2. - orzeczono nieistotne naruszenie prawa. Wskazane nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim przeniesień wydatków z naruszeniem przepisów ustawy o finansach publicznych, czy też ujęcia w uchwale budżetowej kwoty wydatków na zadania będące przedsięwzięciami w wysokości innej niż wynikająca z wieloletniej prognozy finansowej.

W stosunku do 2. uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian Kolegium umorzyło postępowanie nadzorcze w wyniku usunięcia przez jst wskazanych nieprawidłowości, natomiast w 2. innych przypadkach orzekło nieważność uchwał w całości. Naruszenia stwierdzone przez Kolegium dotyczyły dokonania zmian, które doprowadziły do niezrównoważenia budżetu.

W 2023 r. Kolegium zbadało 233 uchwał w sprawie absolutorium dla organu wykonawczego, 3 z nich dotyczyły nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu gminy. W stosunku do 2. uchwał w sprawie udzielenia absolutorium organowi wykonawczemu Kolegium Izby stwierdziło naruszenie prawa – w jednym przypadku orzekło jej całkowitą nieważność, a w drugim nieistotne naruszenie prawa. W 9. gminach i 2. miastach na prawach powiatu nie rozstrzygnięto w głosowaniu sprawy absolutorium i nie podjęto żadnej uchwały w tym zakresie.

W przypadku uchwał w sprawie zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu 15 z nich obarczonych było nieprawidłowościami, z czego 10 uchwał zostało unieważnionych (9 w części, 1 w całości) a w stosunku do 4. Kolegium umorzyło postępowanie nadzorcze. W jednym przypadku stwierdzone zostało nieistotne naruszenie prawa. Nieprawidłowości polegały głównie na wprowadzeniu zapisów modyfikujących normy ustawowe lub wykraczających poza zakres upoważnienia ustawowego, zdarzały się również nieprawidłowe zapisy dotyczące wejścia w życie uchwał.

Spośród 723 uchwał dotyczących podatków i opłat, w tym opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, 11 z nich uznanych zostało przez Kolegium za naruszające prawo, co z reguły kończyło się unieważnieniem ich w całości (2) bądź w części (6). W stosunku do 3. uchwał Kolegium umorzyło wszczęte postępowanie nadzorcze w wyniku ich autokorekty. Przyczyną unieważnienia uchwał było m.in. przekroczenie uprawnień wynikających z delegacji ustawowych w zakresie wprowadzenia zwolnień z podatków konkretnie wskazanych podmiotów, nieprawidłowego ustalenia wysokości stawek podatków czy też błędów w zakresie określenia wejścia w życie uchwał podatkowych. W uchwałach z zakresu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi naruszenia prawa polegały głównie na błędach przy określaniu metody ustalania opłaty i wysokości stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości. Występowały także przypadki nieprawidłowego ustalania wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości.

W 2023 r. spośród 24. uchwał i zarządzeń organów jst, które zostały przez Kolegium unieważnione w ramach nadzoru, żadne z rozstrzygnięć nadzorczych Kolegium nie zostało zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie.

Raporty o stanie gospodarki finansowej.

Zgodnie z art. 10a ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, na podstawie wyników działalności nadzorczej, kontrolnej i opiniodawczej, w razie potrzeby wskazania organom jst powtarzających się nieprawidłowości lub zagrożenia niewykonania ustawowych zadań, izba przedstawia raport o stanie gospodarki finansowej tej jednostki. Kolegium izby uchwałą decyduje o sporządzeniu raportu, określa jego zakres i termin oraz wyznacza członka kolegium odpowiedzialnego za przygotowanie projektu raportu. Po przyjęciu raportu przez kolegium prezes izby przekazuje raport organom: stanowiącemu i wykonawczemu właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

W 2023 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie nie rozpatrywało żadnej sprawy dotyczącej sporządzenia wspomnianego raportu.

Działalność Komisji ds. Kontrasygnaty.

Na podstawie art. 13 pkt 9 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych do zadań izby należy rozpatrywanie spraw dotyczących powiadomień przez skarbnika (głównego księgowego budżetu jednostki samorządu terytorialnego) o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika, zgodnie z odrębnymi przepisami.

W roku 2023 do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie nie wpłynęło zawiadomienie o przypadku dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika.

II. DZIAŁALNOŚĆ OPINIODAWCZA

Regionalne izby obrachunkowe wydają opinie o:

- możliwości spłaty kredytu, pożyczki oraz innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, a także wykupu papierów wartościowych,
- przedkładanych projektach uchwał budżetowych jst,
- przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami,
- wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących jst w sprawie absolutorium,
- uchwałach w sprawie nieudzieleniu wójtowi absolutorium,
- przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,

- możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jst w projekcie uchwały budżetowej oraz w uchwale budżetowej,
- prawidłowości planowanej kwoty długu jst na podstawie przyjętej przez jst wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej,
- programach postępowań naprawczych jst.

W 2023 r. składy orzekające RIO w Lublinie wydały 1 763 opinie o dokumentach podlegających opiniowaniu zgodnie z art. 13 ustawy o rio. Zdecydowaną większość stanowiły opinie pozytywne, które stanowiły 97% ogółu wydanych opinii. Oprócz opinii pozytywnych z uwagami wystąpiły dwa przypadki wydania przez skład orzekający opinii pozytywnej z zastrzeżeniami oraz jeden przypadek opinii negatywnej.

Od uchwał składów orzekających, zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o rio, służy odwołanie do kolegium izby w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały. W 2023 r. do Kolegium Izby wpłynęło jedno odwołanie od uchwały składu orzekającego w zakresie projektu budżetu na 2024 rok, które zostało rozpatrzone przez Kolegium Izby już w 2024 roku.

Prezes Izby, wypełniając dyspozycję art. 21 ust. 2 ustawy o rio, informuje właściwego wojewodę i ministra właściwego do spraw finansów publicznych o negatywnej opinii wydanej w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu jst – w 2023 r. przypadek taki nie wystąpił.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wydanych opinii				
	Razem	Charakter wydanych opinii			
		pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrzeżeniami	negatywne
2022 r. - ogółem	1 976	1 921	54	1	0
2023 r. - ogółem, z tego:	1 763	1 707	53	2	1
możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	88	88	0	0	0
możliwości wykupu papierów wartościowych	26	26	0	0	0
projektów uchwał budżetowych jst	244	224	20	0	0
możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	226	221	5	0	0
projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	244	237	7	0	0
sprawozdań z wykonania budżetu jst	243	224	19	0	0
wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	243	240	2	0	1
uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium	3	3	0	0	0
możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	226	225	0	1	0
prawidłowości planowanej kwoty długu	220	219	0	1	0
programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

* jeden ze związków rozpoczął działalność w listopadzie 2023 r., wobec czego liczba opinii w sprawie projektów uchwał budżetowych na 2024 rok i wieloletniej prognozy finansowej jest większa o jeden

Najwięcej uwag składy orzekające zgłaszały do projektów uchwał budżetowych na 2024 r. i sprawozdań z wykonania budżetu za 2022 rok.

Projekty budżetów jst obarczone były błędami dotyczącymi m. in. nieprawidłowej wielkości zaplanowanej kwoty rezerwy ogólnej lub rezerwy na zarządzanie kryzysowe (w zaniżonej wysokości) czy też braku określenia źródeł pokrycia deficytu.

W opiniach o sprawozdaniach z wykonania budżetu za 2022 rok zwracano uwagę m. in. na: zapłatę odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań, udzielenie pomocy finansowej innej jst bez wcześniejszego podjęcia uchwały w sprawie udzielenia pomocy czy też niskie wykonanie wydatków związanych z profilaktyką alkoholową i przeciwdziałaniem narkomanii.

W 2023 r. na terenie woj. lubelskiego nie wystąpił przypadek dotyczący braku możliwości uchwalenia przez jst wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu z uwagi na niespełnienie relacji określonych w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych oraz zagrożenie realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego, skutkujący wezwaniem przez Izbę samorządu do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz przedłożenia go do Izby celem zaopiniowania.

III. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku w Wydziale Kontroli RIO w Lublinie zatrudnionych było (razem z naczelnikami Wydziału) 41 osób.

W 2023 r. zatrudniono 6 inspektorów, zaś 5 zakończyło pracę w Wydziale.

Plan kontroli RIO w Lublinie na 2023 r. został wykonany; obejmował on 55 kompleksowych kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego oraz 15 kontroli problemowych.

Spośród 55 kontroli kompleksowych do końca 2023 r. zostało zakończonych 51. Kontrole kompleksowe przeprowadzono w 9. powiatach, 9. gminach miejskich (w tym 2 miastach na prawach powiatu), 6 miejsko-wiejskich i 31 gminach wiejskich. Ponadto w 2023 r. zakończono 11 kontroli kompleksowych rozpoczętych w 2022 r.

Kontrole kompleksowe, zgodnie z określoną przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych tematyką kontroli kompleksowych, obejmowały szeroki zakres zagadnień związanych z prowadzeniem gospodarki finansowej i udzielaniem zamówień publicznych przez podmioty objęte kontrolą. Analizie poddano procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, w szczególności: pobieranie i gromadzenie dochodów, wydatkowanie środków publicznych, zaciąganie zobowiązań, dług publiczny, gospodarowanie majątkiem oraz kwestie związane rachunkowością i sprawozdawczością.

W ramach kontroli kompleksowych gmin prowadzono czynności kontrolne wg

tematyki koordynowanej kontroli przyjętej uchwałą Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych „Wynagrodzenia w jednostkach samorządu terytorialnego”, którą koordynowała RIO w Lublinie. Sprawozdanie z tej kontroli będzie rozpatrywane przez organ je zlecający w pierwszej połowie 2024 r.

Zgodnie z planem w 2023 r. przeprowadzono wszystkie z 15 kontroli problemowych. Kontrole te dotyczyły głównie rachunkowości oraz realizacji planu finansowego.

W 2023 r., głównie z uwagi na ograniczenia finansowe, nie prowadzono kontroli doraźnych, ani kontroli sprawdzających realizację wniosków pokontrolnych.

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych kierownicy i pracownicy kontrolowanych jednostek informowani byli o stwierdzonych nieprawidłowościach, z wyjaśnieniem ich istoty, przyczyn oraz podstaw prawnych do ich sformułowania. Nieprawidłowości ujawnione w czasie kontroli przeprowadzonych przez RIO w Lublinie skutkowały skierowaniem w 2023 r. do kierowników kontrolowanych jednostek 1 377. wniosków pokontrolnych.

W 2023 r. jedna kontrolowana jednostka złożyła zastrzeżenia do otrzymanych wniosków pokontrolnych. Kolegium RIO w Lublinie już w styczniu 2024 r. Zastrzeżenia te oddaliło.

W trakcie kontroli kompleksowych weryfikowano realizację wydanych – po przeprowadzonych uprzednio kontrolach - wniosków pokontrolnych o charakterze finansowym. Na bieżąco sprawdzano terminowość i kompletność złożenia przez kierowników kontrolowanych jednostek zawiadomień o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania, stąd nie było sytuacji niezłożenia takich informacji. Kontrolowane jednostki niemal w 100% przyjęły do realizacji skierowane do nich wnioski pokontrolne, co jest zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o skutecznej realizacji zadań przez RIO oraz o zrozumiałym ich redagowaniu.

Wpływające do Izby wnioski i sygnalizacje o ewentualnych nieprawidłowościach w gospodarce finansowej jst były, w miarę możliwości organizacyjno-finansowych, badane – w zakresie ustawowych kompetencji RIO – podczas prowadzonych kontroli. W 2023 r. zweryfikowano w trakcie prowadzonych kontroli 17 informacji o nieprawidłowościach, w których poruszono zagadnienia dotyczące zatrudniania pracowników, wydatków bieżących i zamówień publicznych, udzielanych dotacji, rachunkowości, gospodarowania mieniem komunalnym oraz dochodów budżetowych, zaciągania kredytów. Z zarzutów zawartych w otrzymanych informacjach o nieprawidłowościach potwierdzonych zostało 2, częściowo 1, a w 14. przypadkach zarzuty się nie potwierdziły.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie przeprowadzonych kontroli doprowadziły do uszczuplenia środków publicznych (łącznie w wysokości 1.763 tys. zł) oraz wydatkowania tych środków z naruszeniem prawa (łącznie w wysokości 4.334 tys. zł), a ich najczęstszymi przyczynami były: niesprawdzanie/nieprawidłowe sprawdzanie deklaracji podatkowych, nieprawidłowe ustalanie wysokości zobowiązań podatkowych, dopuszczenie do przedawnienia należności budżetowych, nieprzestrzegania przepisów określających procedury zbycia nieruchomości, nieprawidłowe udzielanie dotacji, dokonywanie wydatków niezgodnie

z przepisami prawa.

Kontrolując prawidłowość sporządzania sprawozdań Rb-PDP, ustalono błędne wykazywanie skutków obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg, odroczeń, umorzeń i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa. W ich efekcie zaniżono dane w 21 jednostkach (na kwotę 287.362,78zł), zaś zawyżono w 19 (na kwotę 241.577 zł).

Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone w trakcie przeprowadzonych kontroli dotyczyły nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, nieprawidłowego sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych, nieprzestrzegania zasad przeprowadzania inwentaryzacji, nieweryfikowania/nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych, niepodejmowania skutecznych czynności zmierzających do wyegzekwowania należnych dochodów, nieprzestrzegania przepisów dotyczących zbycia nieruchomości. W zakresie wydatków stwierdzano nieprawidłowości dotyczące ustalania wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy, nieprawidłowego udzielania i rozliczania dotacji oraz nieprzestrzegania przepisów w zakresie zamówień publicznych.

RIO w Lublinie w wyniku działalności kontrolnej skierowała do Wojewody Lubelskiego 4 informacje o ujawnionych w trakcie kontroli nieprawidłowościach (dotyczące ustalenia wysokości rocznego limitu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz obliczenia kwoty zwrotu podatku akcyzowego).

Do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych skierowano 17 zawiadomień o ujawnieniu czynów mogących skutkować odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, które dotyczyły 17 czynów związanych z nieprawidłowym: udzielaniem zamówień publicznych, dokonywaniem wydatków, przeprowadzaniem inwentaryzacji, sporządzaniem sprawozdań, przeznaczeniem dochodów uzyskanych przez jednostkę budżetową na wydatki ponoszone w tej jednostce.

W 2023 r. - w ramach działalności kontrolnej RIO - udzielono 30 odpowiedzi na wpływające do Izby pisma/sygnały o nieprawidłowościach, udostępniono 6 żądanych informacji publicznych. Organom ścigania, w ramach współpracy, w wyniku składanych wniosków, przekazano 15 odpowiedzi wraz z kopiami żądanych dokumentacji.

Ponadto w WKGF przygotowano 4 projekty odpowiedzi dotyczących interpretacji przepisów prawa.

W 2023 r. zorganizowano jedno wewnętrzne szkolenie dla pracowników WKGF dotyczące bieżących zagadnień związanych z funkcjonowaniem Wydziału Kontroli i zmian w przepisach prawa.

W czasie kontroli nadal stosowano wdrożone w RIO w Lublinie – procedury oszczędności finansowych polegające na prowadzeniu czynności kontrolnych na miejscu w kontrolowanej jednostce przez 4 dni w tygodniu.

IV. ROZPATRYWANIE SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW JST

Zgodnie z art. 229 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego – regionalne izby obrachunkowe są organami właściwymi do rozpatrywania skarg dotyczących zadań lub działalności rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa w zakresie spraw finansowych.

W 2023 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie wpłynęło 6 skarg na działalność organów wykonawczych i 7 skarg na działalność organów stanowiących jst.

Skargi na działalność organów wykonawczych dotyczyły wyznaczenia organu właściwego do załatwiania spraw normowanych przepisami prawa podatkowego, poprawności ujmowania zadań w budżecie obywatelskim oraz innych wątpliwości skarżących na działania wójta w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej gminy. Skargi te przekazane zostały do innych podmiotów według właściwości.

Rozpatrzone przez Kolegium skargi na organy stanowiące zawierały z kolei zarzuty: niezgodnego z prawem określenia w uchwale terminu jej wejścia w życie, braku uzasadnienia do uchwały wskazującego skutki finansowe jej wejścia w życie, czy też wprowadzenia przez Radę zmian do uchwały zmieniającej budżet, która to zmiana nie była ujęta w projekcie przedstawionym przez organ wykonawczy. Wszystkie skargi uznane zostały za nieuzasadnione. Stosowne zawiadomienia o sposobie rozpatrzenia skargi zostały przekazane skarżącym.

V. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA I INFORMACYJNA

Ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych nakłada na izby obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej i szkoleniowej w zakresie objętym nadzorem i kontrolą. Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie prowadzi tę działalność m.in. w formie szkoleń, udzielania odpowiedzi na kierowane do Izby zapytania, konsultacji oraz poprzez stronę BIP Izby.

Zgodnie z ramowym planem pracy Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie zorganizowała w 2023 r. 2 szkolenia dla pracowników jst (jedno w formie transmisji online i jedno w trybie stacjonarnym) z następujących tematów:

- Zamknięcie ksiąg rachunkowych za 2022 rok i bieżące problemy w księgowości
- Projekt uchwały budżetowej na 2024 rok oraz uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej.

Łącznie w tych szkoleniach uczestniczyło 414. pracowników samorządowych. Wykładowcami szkoleń byli pracownicy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie oraz jedna osoba z sąsiedniej izby obrachunkowej.

Działalność informacyjna prowadzona była poprzez udzielanie pisemnych wyjaśnień i odpowiedzi na pytania kierowane do Izby, w tym udzielanych na podstawie art. 13 pkt 11 ustawy o rio (wyjaśnienia w zakresie stosowania przepisów o finansach publicznych). W 2023 roku Izba udzieliła 77. odpowiedzi na pisemne zapytania nadesłane przez nadzorowane jst oraz inne uprawnione podmioty.

Tematyka udzielanych odpowiedzi była bardzo szeroka i dotyczyła głównie: zasad i form finansowania zadań jst, podatków i opłat lokalnych, w tym opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zaciągania zobowiązań przez jst, sprawozdawczości budżetowej, zamówień publicznych czy też zasad udzielania i rozliczania dotacji oświatowych.

Izba udzielała również informacji w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. W 2023 roku udostępniono 23 informacje w oparciu o przepisy tej ustawy. Z wnioskami o udostępnienie informacji publicznej zgłaszały się głównie osoby fizyczne, organy społeczne i związkowe oraz prasa.

Na stronie BIP Izby upowszechniane były stanowiska Kolegium Izby, interpretacje przepisów prawa wydawane przez jednostki centralne, wykazy uchwał objętych nadzorem, rozstrzygnięcia nadzorcze Kolegium, wystąpienia pokontrolne kierowane do jednostek, informacje o organizowanych szkoleniach, informacje dotyczące wykonania budżetu przez jst woj. lubelskiego, sprawozdania z działalności RIO w Lublinie.

Izba zajmowała się również obsługą organizacyjno-prawną spraw prowadzonych przez rzecznika dyscypliny finansów publicznych oraz regionalną komisję orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

VI. ZATRUDNIENIE

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w Izbie zatrudnione były 93 osoby (90,55 w przeliczeniu na pełne etaty), z tego 91,5% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. Kolegium Izby - łącznie z prezesem - liczyło 17 osób, w tym 3 członków pozaetatowych. W Wydziale Kontroli Gospodarki Finansowej pracowało 41 osób, w Wydziale Informacji, Analiz i Szkoleń - 18, w Biurze - 17 i w obsłudze - 3.

Zatrudnienie w siedzibie Izby w Lublinie wynosiło 58 osób, a w zespołach zamiejscowych: w Białej Podlaskiej - 11, w Chełmie - 12 i w Zamościu - 12 osób.

W ciągu roku z Izby odeszło 7. pracowników: z Wydziału Kontroli - 5, z WIASz – 1 i z Biura – 1. Rozwiązanie stosunku pracy następowało z reguły w wyniku porozumienia stron, w dwóch przypadkach przyczyną był również upływ okresu, na który była zawarta umowa o pracę. Powodem ustania zatrudnienia w 2. przypadkach było przejście na emeryturę. Zatrudniono 8 osób, z tego 1. pracownika do WIASz, 6. pracowników do Wydziału Kontroli i jedną osobę do Biura.